

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний біотехнологічний університет

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ – 2025**

Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції
(присвяченої 95-річчю від дня народження професора, доктора біологічних наук, заслуженого працівника освіти України, відмінника вищої освіти Чечоткіна Олексія Васильовича)
(електронне видання)

15 травня 2025 року

Харків
ДБТУ
2025

Затверджено

Рішенням вченої ради факультету
ветеринарної медицини ДБТУ
(протокол №4 від 20.05.2025)

Організаційний комітет:

Михайлов Валерій Михайлович	доктор технічних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного біотехнологічного університету (ДБТУ) (<i>голова оргкомітету</i>)
Цимерман Олеся Олександрівна	кандидат ветеринарних наук, доцент, декан факультету ветеринарної медицини ДБТУ (<i>співголова оргкомітету</i>)
Денисова Ольга Миколаївна	кандидат біологічних наук, доцент, завідувачка кафедри фізіології та біохімії тварин ДБТУ (<i>співголова оргкомітету</i>)
Северин Раїса Василівна	кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувачка кафедри епізоотології та мікробіології ДБТУ
Нікіфорова Ольга Василівна	кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувачка кафедри фармакології та паразитології ДБТУ
Вікуліна Галина Вікторівна	кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри внутрішніх хвороб і клінічної діагностики тварин, заступник декана факультету ветеринарної медицини ДБТУ
Гладка Наталія Іванівна	кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри фізіології та біохімії тварин ДБТУ (<i>секретар оргкомітету</i>)
Палій Анатолій Павлович	доктор ветеринарних наук, професор, в.о. директора ННЦ «ІЕКВМ»
Герілович Антон Павлович	доктор ветеринарних наук, професор, член-кор. НААНУ, ст. наук. співроб. ДНДІЛДВСЕ, президент ГО «Інститут Єдиного Здоров'я», Україна
Нгуєн Ван Діп	доктор ветеринарних наук, генеральний директор компанії «АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО AVAC-B'єтнам» (AVAC Viet Nam, JSC), В'єтнам
Бергілевич Олександра Миколаївна	доктор ветеринарних наук, проф. Університету ветеринарної медицини Ганновера, Інститут якості та безпеки харчових продуктів, Німеччина
Васецька Анастасія Ігорівна	PhD, DVM, Університет ветеринарної медицини Ганновера, Німеччина

Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи – 2025 (присвяченої 95-річчю від дня народження професора, доктора біологічних наук, заслуженого працівника освіти України, відмінника вищої освіти чечоткіна олексія васильовича) [Електронний ресурс]: збірник тез доповідей міжнар. наук.-практ. конф. науковців, викладачів та аспірантів, 15 травня 2025 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2025. – 226 с. – електронні текстові дані. – режим доступу: <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/>

Збірник містить матеріали виступів учасників Міжнародної науково-практичної конференції науковців, викладачів та аспірантів «Актуальні питання ветеринарної медицини: реалії та перспективи – 2025», що присвячені висвітленню актуальних питань ветеринарної медицини.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ МЕТАБОЛІЗМУ ТВАРИН-КОМПАНЬЙОНІВ ЗА ГЕЛЬМІНТОЗІВ-ЗООНОЗІВ

Соловійова Л.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9455-8299>

Вступ. Навколишнє середовище забруднене великою кількістю збудників гельмінтозних захворювань, які потрапляють до своїх господарів різними шляхами, де і завершують розвиток. Гельмінтами тварин може заразитися людина, оскільки переносниками яєць паразитів є мухи, таргани, блохи та інші комахи (Chandra, S., Forsyth, M., Lawrence, A., Emery, D., Šlapeta, J., 2017; Соловійова, Л. М., Рубленко, С. В., Лігоміна, І. П., 2023).

Збудник дипілідіозу доволі часто уражує котів, собак, а також може паразитувати і у людини. Чисельна популяція безпритульних тварин, які мешкають у населених пунктах, створює постійний резервуар інвазії. Тому тварини-компаньйони не застраховані від ризику зараження, навіть якщо не виходять із квартири (Соловійова, Л. М., Головаха, В. І., Утеченко, М. В., 2001; Beugnet, F., Labuschagne, M., Vos, De Ch., Crafford, D., Fourie, J., 2018; El-Seify, M. A., Aggour, M. G., Sultan, K. N., Marey, M., 2017; Labuschagne, M., Beugnet, F., Rehbein, S., Guillot, J., Fourie, J., Crafford D., 2018).

Епізоотичний стан із кишкових гельмінтозів домашніх тварин в умовах великих міст України лишається складним. Провідне місце серед небезпечних зоонозних нематодозів у собак займає токсокароз. Через інвазійні яйця збудника токсокарозу людина заражається зоонозним захворюванням, і це частіше – діти, які граються з собаками чи котами. У їх організмі личинки мігрують гепато-пульмональним шляхом і викликають бронхо-пневмонію, також можуть уражуватися очі та мозок (Avila, H. G., Risso, M. G., & Repetto, S. A., 2021; Bowman, D. D., 2020).

Дирофіляріоз собак на території України давно не є екзотичною хворобою, і хоча є успіхи в лікуванні та профілактиці, захворюваність собак також є високою. Необхідне вдосконалення методів діагностики, лікування, профілактики цієї небезпечної для людини хвороби. Отже, дана тематика досліджень є актуальною (Gruntmeir, J., Kelly, M., Ramos, RAN, Verocai, G., 2023; Soloviova, L. N., 2017).

Метою роботи було дослідити особливості клінічних ознак і змін гематологічних показників у котів, хворих на дипілідіоз, та у собак, хворих на токсокароз та дирофіляріоз.

Матеріали та методи досліджень. Гематологічні показники (еритроцити, лейкоцити) визначали загальноприйнятими методами. Мазки крові фарбували за Романовським-Гімзою і виводили лейкограму. Також проводили біохімічні дослідження сироватки крові на гемоглобін, загальний білок, альбуміни. Визначали активність аспартатамінотрансферази (АсАТ), аланінамінотрансферази (АлАТ), гаммаглутамілтрансферази (ГГТ) та лужної фосфатази (ЛФ).

Фекалії досліджували комбінованим методом Дарлінга у модифікації Котельнікова-Хренова.

Для дослідження хворих тварин на дирофіляріоз брали кров з підшкірної вени передньої кінцівки і досліджували методом товстої розчавленої краплі та ідентифікували мікродирофілярій під мікроскопом.

Результати підрахунків ми обробляли статистично, для чого використали програму Microsoft Excel XP.

Результати. Паразитуючи в організмі тварин, гельмінти вплинули на гематологічні показники. У крові інвазованих дипілідіями котів було діагностовано еритроцитопенію ($5,60 \pm 0,08$ Т/л) та лейкоцитоз ($23,60 \pm 0,87$ Г/л) через трофічний вплив дипілідій та токсичну дію метаболітів паразитів, в результаті чого настало пригнічення функцій кісткового мозку. Лейкоцитоз також є наслідком запальної реакції, яка спричинена дією цестод.

Також у крові хворих на дипілідіоз котів встановили еозинофілію, збільшення кількості паличкоядерних нейтрофілів ($10,10 \pm 0,37$ %), а також зменшення сегментоядерних ($26,90 \pm 1,24$ %), у порівнянні з клінічно здоровими тваринами. Збільшення кількості еозинофілів на 300 % у інвазованих котів ($14,50 \pm 0,59$ %), у порівнянні з показником здорових тварин, пояснюється алергічним впливом соматичних токсинів та метаболітів цестод. Лейкоцитоз з регенеративним зрушенням нейтрофільного ядра вліво також виник внаслідок гострих запальних процесів.

У крові інвазованих токсокарами собак були відмічені еритроцитопенія ($3,81 \pm 0,05$ Т/л) та лейкоцитоз ($19,20 \pm 0,35$ Г/л). Також була встановлена еозинофілія ($9,20 \pm 0,45$ %), зменшення кількості сегментоядерних нейтрофілів та збільшення паличкоядерних, порівняно з клінічно здоровими тваринами.

Щодо біохімічних показників у крові всіх хворих на токсокароз тварин було виявлено вірогідно знижений вміст гемоглобіну, загального білка ($45,90 \pm 2,17$ г/л) та альбумінів ($24,80 \pm 0,47$ г/л).

За дирофіляріозу показники гемоцитопоезу у собак характеризувалися збільшенням кількості лейкоцитів на 200 %, порівняно з показниками контрольної групи, що зумовлено алергічною та токсичною дією дирофілярій.

Також відмітили підвищення активності аспартатамінотрансферази (АсАТ) та аланінамінотрансферази (АлАТ) на 310 %, порівняно з тваринами контрольної групи, що свідчить про руйнування мембран та мітохондрій гепатоцитів.

Спостерігалось значне підвищення на 380 % активності гаммаглутамілтрансферази (ГГТ), яка виробляється ендотелієм жовчних шляхів.

Активність лужної фосфатази (ЛФ) – ферменту, який міститься в епітелії жовчних шляхів, була перевищена на 460 %.

Висновок. Таким чином, у наведених даних зміни гематологічних показників у сироватці крові котів за дипілідіозу, собак за токсокарозу та дирофіляріозу вказують на запальні процеси, пригнічення еритропоезу та дисфункцію печінки при порушенні її білоксинтезувальної функції, оскільки різні системи організму втягуються в патологічний процес та порушується гомеостаз.

Бібліографічний список:

1. Соловйова, Л. М., Рубленко, С. В., Лігоміна, І. П. (2023). Заходи боротьби за спарганозу та спірометрозу: навчальний посібник. Біла Церква. 68 с. Available at: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/9107>.
2. Соловйова, Л. М., Головаха, В. І., Утеченко, М. В. (2001). Клініко-біохімічні та гістологічні зміни печінки у собак при токсичній гепатодистрофії / *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту*. Вип. 18. Біла Церква. 141–147. Available at: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=q1zNQYUAAAAJ&hl=uk>.
3. Avila, H. G., Risso, M. G., & Repetto, S. A. (2021). Development of a low-cost copro-LAMP assay for simultaneous copro-detection of *Toxocara canis* and *Toxocara cati*. *Parasitology*. 148(7), 819–826. doi: 10.1017/s0031182021000342.
4. Beugnet, F., Labuschagne, M., Vos, De Ch., Crafford, D., Fourie, J. (2018). Distinct canine and feline host association with two different *Dipylidium caninum* genotypes / Analysis of *Dipylidium caninum* tapeworms from dogs and cats, or their respective fleas. Part 2. *Parasite* 25. no 31. doi: <https://doi.org/10.1051/parasite/2018029>.
5. Bowman, D. D. (2020). The anatomy of the third-stage larva of *Toxocara canis* and *Toxocara cati*. In D. D. Bowman (Ed.), *Toxocara and Toxocarasis*. Vol. 109. 39–61. doi: 10.1016/bs.apar.2020.03.002.
6. Chandra, S., Forsyth, M., Lawrence, A., Emery, D., Šlapeta, J. (2017). Cat fleas (*Ctenocephalides felis*) from cats and dogs in New Zealand: Molecular haracterization, presence of *Rickettsia felis* and *Bartonella clarridgeiae* and comparison with Australia. *Veterinary Parasitology*. no 234, 25–30. PMID: 28115179. doi: [10.1016/j.vetpar.2016.12.017](https://doi.org/10.1016/j.vetpar.2016.12.017).

7. El-Seify, M. A., Aggour, M. G., Sultan, K. N., Marey, M. (2017). Gastrointestinal helminths of stray cats in Alexandria, Egypt: A fecal examination survey study. *Veterinary Parasitology: Regional Studies and Reports*. no 8, 104–106. Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31014624/>
8. Gruntmeir, J., Kelly, M., Ramos, RAN, Verocai, G. (2023). Cutaneous filarioid nematodes of dogs in the United States: Are they emerging, neglected, or underdiagnosed parasites? *Front Vet Sci*. 10:1128611. doi: 10/3389/fvets.2023.1128611.
9. Labuschagne, M., Beugnet, F., Rehbein, S., Guillot, J., Fourie, J., Crafford D. (2018). Molecular characterization of *Dipylidium caninum*: genetic analysis supporting two distinct species adapted to dogs and cats. Analysis of *Dipylidium caninum* tapeworms from dogs and cats, or their respective fleas. Part 1. *Parasite*. no 25, 30. PMID: 29806592. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6013089/>
10. Soloviova, L. N. (2017). Distribution and treatment of Dirofilariosis of dogs in the town of Bila Tserkva / *Наук. вісн. ветер. медиц.: Зб. наук. праць*. Біла Церква. Вип. 2 (136). 127–131. Available at: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=q1zNQYUAAAAJ&hl=uk>.

УДК: 36.4.082

МІКОТОКСИКОЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Тимченко Л.Д., викладач вищої категорії, ВСП «Новомосковський фаховий коледж ДДАЕУ» м. Самар, Україна

Федянович А.М., викладач I категорії, ВСП «Новомосковський фаховий коледж ДДАЕУ» м. Самар, Україна

Актуальність проблеми в тому, що досить часто отруєння тварин виникають після поїдання кормів, які контаміновані токсичними грибами роду: *Aspergillus*, *Penicillium*, *Fusarium* з величезною кількістю мікотоксинів.

Мікотоксини – це продукти життєдіяльності мікроскопічних грибів. Вони завдають найбільших збитків кормам та продуктам харчування. При цьому ураження рослин грибами може відбуватися і під час дозрівання, і під час збирання врожаю, і під час зберігання, при порушенні відповідних режимів. Як правило, корми, які заражені цими грибами, змінюють свій зовнішній вигляд і запах, що допомагає їх виявити і в подальшому утилізувати. Актуальним також було і залишається вирішення питання зменшення та профілактикування контамінації кормів токсичними грибами, оскільки уникнути цього практично не можливо. Навіть при незначному потрапленні їх до організму проходить їх накопичення з послідовним розвитком мікотоксикозів.

На сьогоднішній день розроблено методи ідентифікації та хімічної будови багатьох мікотоксинів. Гострі мікотоксикози в сучасному тваринництві зустрічаються рідко, однак головним завданням ветеринарних спеціалістів є недопущення даної патології шляхом швидкої діагностики, виявлення місця зараження та локалізації, ідентифікації самого токсину, а також проведення своєчасної профілактики та лікування. Симптоми та ступінь впливу мікотоксину на організм залежить від безпосереднього різновиду, кількості самого токсину, а також фізіологічного стану і виду тварин. Навіть сучасні технології умов утримання і годівлі потребують постійний контроль за мікотоксикозами. Також важливо підтримувати належний санітарно-гігієнічний стан на виробництві.

На відміну від інших хвороб, для мікотоксикозів характерні певні особливості. Перш за все це відсутність контагіозності, переважне усунення симптомів хвороби при зміні корму, ураження великих груп тварин з однаковою годівлею, нормальна або знижена температура тіла на фоні загального пригнічення. Слід зауважити, що у мікотоксикозів практично не буває сезонності, оскільки вони можуть зустрічатися як при утриманні сільськогосподарських тварин на вигулі, так і в приміщенні. Часткова сезонність прояву